

Poesia

'Perpetuum mobile'

JORDI CARRION

El mallorquí Antoni Vidal Ferrando ha publicat l'antologia de la seva obra poètica

■ Pere Ballart

Tot i contravenir les lleis de la termodinàmica, l'obtenció d'un moviment perpetu ha captivat durant segles els homes de ciència, que mai no han arribat completament, però, a aconseguir-lo. Potser aquest somni de la mecànica no és del tot, en el terreny de la poesia, en canvi, una quimera. Semblen plantejar-se'ls aquells poetes que defugen escriure sempre el mateix llibre i no accepten repetir un cop i un altre una idèntica dicció,

uns motius invariables -*rinnovarsi o perire*-. La compilació en un volum de tota l'obra poètica del mallorquí Antoni Vidal Ferrando permet que ens adonem, d'un sol cop i amb admiració majúscula, fins a quin punt l'autor de Santanyí (una vila que en el mapa de la lírica deu ostentar poc menys que un rang de capital) pertany a aquesta classe de poetes.

Si ja *Calafonollar*, una secció d'*El brell dels jorns*, del 1986, feia girar la història d'uns amants furtius en un políedre de facetes contrastades, la sostinguda i excel·lent continuació de

la trajectòria de Vidal no ha fet en vint anys sinó confirmar aquella voluntat de variació constant.

El primer llibre mirava nostàlgic la postguerra, "un temps de combat, / de corregir / galerades d'il·lusions", i ja el següent, *Racó de N'Aulet*, n'enriquia l'esguard amb ressons civils i algun cop irònics. Amb *A l'alba lila dels alocs*, el 1988, un nou canvi: l'emergència d'una veu amorosa i uns decasíl·labs caracteritzats, com va escriure Jaume Pomar, per la "crispació del llenguatge". *Els colors i el zodíac*, dos anys després, subjec-

Allà on crema l'herba Obra poètica (1986-2007)

Antoni Vidal Ferrando
Edicions del Salobre
Pollença, 2008
Preu: 35 euros
Pàgines: 428

■ El també narrador Antoni Vidal Ferrando aplega tota la seva poesia en un volum d'una diversitat i una excel·lència incontestables gràcies a la minuciosa bellesa de la seva escriptura

1 2 3 4 5

tava la "frenesia dels mots" a un principi d'ordre tan estricte com el del calendari zodiacal.

La maduresa definitiva de Vidal ha comprès des de llavors diversos títols cadascun dels quals explora amb encert una línia d'investigació lírica ben distinta de les altres: *Cartes a Lady Hamilton*, l'artifici del monòleg dramàtic; *Calvari*, la meditació religiosa arran de l'"excés de llum" de la Passió de Crist; *Bandera blanca*, la sequedat del to i la contenció emotiva; finalment, *El batec de les pedres* i *Cap de cantó*, del 1996 i 2004 respectivament, assagen un diàleg en clau d'homenatge amb l'obra d'altres creadors i les possibilitats simbòliques del poema en prosa. La lectura seguida d'aquesta poesia ret, per tant, l'experiència extraordinària de poder contemplar una imaginació lliurada en efecte, si més no des d'un punt de vista estilístic, a produir un *perpetuum mobile*.

Ha de ser tot, però, transformació enmig d'aquesta poesia proteica? Certament no. La variació ateny sempre un tema permanent, la vulnerabilitat, segons l'exacta observació que Susanna Rafart anota al pròleg: vulnerabilitat de la memòria, del subjecte, del paisatge. I el que cal agrair a un poeta tan sòlid i versàtil és que no vacil·li mai a donar forma al seu tema en allò que sí que indefectiblement exhibeix fins a l'últim dels seus poemes: un vers verbalment sumptuós, que ratlla incansable una poesia que sembla així una plana ubèrrima.*

Novel·la

El cel dins la memòria

Miquel Mas Ferrà
Premi Ciutat de Palma
Moll / Proa
Palma / Barcelona, 2008
Preu: 15 euros
Pàgines: 250

1 2 3 4 5

Una Europa inquietant

■ Joan Josep Isern

Semblava que ja li havíem perdut definitivament la pista, a Miquel Mas Ferrà (Palma, 1950). I m'apresso a dir que no era una bona notícia per als que estimem la narrativa d'aquest autor de bibliografia escassa i, per regla general, amb un nivell d'exigència superior a la mitjana.

A part d'una novel·la primerenca del 1977, el gruix de l'obra de Mas Ferrà es va desenvolupar durant els anys 90 amb dues novel·les molt prometedores editades per Bromera -*L'àngel blau* (1990) i *L'ocell del paradís* (1991)-, a les quals cal afegir *La Rosa d'Hivern* (Columna, 1999),

finalista del premi Sant Jordi, i sobretot l'extraordinària *Camí de Palau* (Tres i Quatre, 1995), premi Octubre de novel·la i, al meu parer, no només el millor llibre de Miquel Mas Ferrà, sinó una de les novel·les més importants publicades a casa nostra el darrer quart de segle.

Més cap aquí *Riberes de plata* (Ensiola, 2004) va ser un retrat magnífic i implacable de l'evolució de les classes altes de la societat mallorquina després de la Guerra Civil i ara, quatre anys després, avalada pel premi Ciutat de Palma, acaba de veure la llum *El cel dins la memòria*, la que fins ara és la seva darrera producció.

En aquest llibre Mas Ferrà trenca amb el que fins ara havien estat els seus escenaris mallorquins i situa el gruix de l'acció a Baselgraz, una imaginària ciutat centreeuropea. *El cel dins la memòria* ens explica la història de Leonard Cabestrany, de 50 anys d'edat i alt directiu d'una empresa de finances que és adquirida per un consorci alemany. Els mètodes empresarials dels nous propietaris acaben configurant una situació de mòbing laboral que força Cabestrany -un home "amansit i despersonalitzat"- a abandonar dona i país i convertir-se, Europa enllà, en un anònim immigrant sense papers i amb la identitat canviada.

A Baselgraz coneixerà i patirà les misèries d'una societat en la qual l'odi racista i l'explotació dels estrangers genera un clima opressiu -angoixant en alguns passatges- que amara la novel·la de punta a punta i que és, al meu parer, un dels seus valors més remarcables.

Miquel Mas Ferrà dibuixa un retrat gens tranquil·litzador d'aquesta Europa que entre tots estem construint i s'endinsa sense gaires manies en els racons més foscos de la condició humana. Posa un mirall perquè ens hi mirem i en resulta una contemplació no gaire plaent.*